

**PLAN
DEĞİŞİKLİĞİ
AÇIKLAMA
RAPORU**

**TRAKYA ALT BÖLGESİ
ERGENE HAVZASI
1/100.000 ÖLÇEKLİ
REVİZYON ÇEVRE
DÜZENİ PLANI
DEĞİŞİKLİĞİ**

&

**EDİRNE İLİ 1/25.000
ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ
PLANI DEĞİŞİKLİĞİ**

&

**KIRKLARELİ İLİ 1/25.000
ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ
PLANI DEĞİŞİKLİĞİ**

&

**TEKİRDAĞ İLİ 1/25.000
ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ
PLANI DEĞİŞİKLİĞİ**

1. PLANLAMA ALANININ GENEL TANIMI ve ANALİZ

Planlama alanı Trakya Alt Bölgesinde, Ergene Havzasının da içerisinde yer aldığı, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ İl sınırları bütününe kapsamaktadır.

Ergene Havzası özellikle coğrafi konumu nedeniyle, bölgedeki İstanbul ve Kocaeli İllerinden sonra, sanayinin cazibe merkezi haline gelmiştir. Özellikle havzanın doğu kesiminde sanayileşme yoğun bir şekilde oluşmuştur. Bölgede 1990 yılından sonra hızla artan çarpık sanayileşme çok sayıda çevresel sorunu da beraberinde getirmiştir. Sanayi tesislerinin önemli bir kısmı, Ergene Nehri'nin de başlangıcında yer alan Çorlu-Çerkezköy alt havzasında yoğunlaşmış ve buna bağlı olarak nehirdeki kirlilik de bu bölgede başlayarak devam etmiştir.

Ergene Havzasındaki sanayi tesislerinin önemli bir kısmı Tekirdağ İlinde bulunmakta olup İldeki sanayi, ağırlıklı olarak Çerkezköy, Çorlu, Muratlı ve Lüleburgaz çevresinde gelişmiştir. Sanayinin sektörel dağılımında tekstil sektörü ilk sırayı almaktadır. Daha sonra sırasıyla gıda, kimya, deri ve maden sektörleri gelmektedir.

Sanayilerin sektörlerine göre dağılımı incelendiğinde Çorlu'da deri sanayi, Çerkezköy ve Muratlı'da ise tekstil sektörü yoğunlaşmıştır. Havzada sanayinin mekânsal gelişimine bakıldığında hemen hemen her sektörün en yoğun biçimde Ergene Nehri'nin kaynaklarının bulunduğu Çorlu-Çerkezköy-Muratlı ve Ergene Deresi alt havzalarında yoğunlaştığı; deri sanayinin sadece Çorlu yöresinde, gıda sanayinin ise Çorlu-Lüleburgaz arasında Ergene Nehri kıyısında, tekstil, kimya, metal ve maden sanayinin ise Çorlu-Çerkezköy alt havzasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Diğer taraftan, Havzanın önemli bir bölümü de tarım arazilerinden oluşmaktadır. Sulu tarım yapılan alanlar Havzanın %4.7'sini oluştururken, kuru tarım arazileri Havza alanının %43.6'sını kaplamaktadır. Bölgenin %72,64'ünü tarıma elverişli topraklar oluşturmaktadır. Sulama sistemlerinin bulunduğu tarım alanları genel olarak eğimin düşük olduğu akarsu yatakları çevresinde yoğunlaşmıştır. Bu bölgelerde sulamalar DSİ tarafından inşaa edilmiş gölet ve barajlardan sağlanmaktadır. Buna ek olarak bireysel olarak Ergene Nehri ve yan kollarından çekilen sularla da sulama yapılmaktadır. Ergene Nehri'nin Meriç Nehri ile birleştiği Keşan'ın batısında kalan düşük eğimli bölgelerde pirinç tarlaları yoğun olarak görülmektedir. Tarım alanlarının bu yoğunluğuna bağlı olarak; Trakya Alt Bölgesinin, Türkiye'nin tarımsal açıdan önemli bir yere sahip olduğu açıktır. Bölge, Türkiye'nin buğday, ayçiçeği ve pirinç üretiminin önemli bölümünü karşılamaktadır. Bölgenin, bitkisel üretimde, özellikle ayçiçeği, buğday ve çeltik veriminin Dünya ortalamasından fazla olduğu görülmektedir.

Trakya bölgesi genelinde, içme ve kullanma amaçlı su ihtiyacı yeraltı ve yüzey suyu kaynaklarından karşılanmaktadır. Bölgede önemli bir akarsu olan Ergene Nehri'ni oluşturan havzanın yağış alanı Trakya'nın yaklaşık %46,5'ini kapsamaktadır.

Bölgede sanayi yoğunluğunun su kirliliği üzerindeki etkisi diğer tüm kirlenici etkenlerden çok daha fazladır. Sanayilerden kaynaklanan atık suların arıtılmadan alıcı ortama verilmesi ile kirlenen suların, hem ekolojik dengeyi bozduğu hem de daha sonra sulama suyu olarak kullanıldığında sudaki kirlenici maddelerin toprağa ve bitki örtüsüne zarar verdiği bilinmektedir.

Ergene Irmak suyuna karışan kirlilik oranı yüksek sanayi atıkları tarımsal ekonomik kayıplara ve ekolojik tahribata neden olmaktadır. Ergene ırmak suyuna, toksitesi yüksek kimyasal madde bulaşımını sağlayan sanayi kuruluşlarının varlığı, gerek akarsu yataklarında gerekse birikim alanlarındaki sulak alan ekosistemine zarar vermekte ve yaşamsal boyutta tehdit oluşturmaktadır.

Mevcut yerleşim alanları ve sanayi tesislerinden kaynaklanan kirlilik nedeniyle Meriç, Tunca ve Ergene Nehirlerinin sulama suyu kalitesi kirlilik nedeni ile çok düşmüş ve Ergene suyunun kullanılması önemli ölçüde sakıncalı hale gelmiştir.

2. ERGENE HAVZASI KORUMA EYLEM PLANI (EHKEP)

Ergene Havzasındaki plansız sanayileşme, nüfus artışı, evsel atıksu deşarjı ve toprağı tehdit eden bilinçsiz zirai uygulamalar ile Ergene Havzasının yüzey ve yer altı sularının kalitesi aşırı derecede bozulmuş, ileri derecede kirlenmiş ve kaybedilme noktasına gelmiştir.

Havzadaki su kirliliğinin azaltılması ve su kalitesinin iyileştirilerek sulama suyu kalitesine kavuşturulması amacıyla, mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın koordinasyonunda Ergene Havzası Koruma Eylem Planı'nın hazırlanması çalışmalarına başlanmış ve söz konusu Eylem Planı 06.05.2011 tarihinde Tekirdağ Çorlu'da kamuoyuna açıklanarak yürürlüğe konulmuştur.

Eylem Planı'nda ilgili bütün tarafların/kurum ve kuruluşların üzerine düşen görevler belirtilerek 15 Eyleme yer verilmekte olup yapılacak faaliyetler iş takvimine bağlanmıştır. Bu kapsamda, Ergene Havzasındaki su kirliliğinin önlenmesi için söz konusu Eylem Planının hassasiyetle uygulanması büyük önem taşımaktadır.

Diğer taraftan, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı kapsamında, 13.06.2013 tarihli ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2013/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile de Eylem Planı'nın uygulanmasına yönelik bir dizi tedbir tanımlanmıştır.

3. YÜRÜRLÜKTEKİ MEKANSAL PLANLAR

Ergene Havzasının da içinde bulunduğu Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ İllerine ilişkin yürürlükteki üst ölçekli planlar;

- Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı
- Edirne İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı
- Kırklareli İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı
- Tekirdağ İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'dır.

- Plan döneminde, Tekirdağ İli'nde toplam 8702 hektar sanayi alanının bulunduğu, bu alanların 4900 hektarının Organize Sanayi Bölgesi veya Islah Organize Sanayi Bölgesi statüsünde bulunduğu, Organize Sanayi Bölgesi alanlarında doluluk oranının %50'nin altında, genel sanayi alanlarında doluluk oranının %33,75 olduğu göz önünde bulundurularak, Ergene Havzasında kirliliğin kontrol altına alınabilmesi ve sanayinin çevresel denetiminin daha kontrollü yapılarak sanayileşmenin Organize Sanayi Bölgelerinde yapılması için, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı'nın 7.nolu Eylemi (*Eylem 7. Ergene'de Planlı döneme geçiliyor, 1/25.000'lik planlar uygulamaya giriyor,*) kapsamında bir Tedbir olarak:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca **30.10.2012 tarihinde yapılan "Tekirdağ İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği"** ile (son şekli 21.02.2013 tarihinde yapılan plan değişikliği ile verilmiştir) Plan Hükümlerine "**2.73. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %75 oranına ulaşincaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB'de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir.**" hükmü eklenmiştir.

- Sonraki süreçte, 12.04.2011 tarihli Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) Kanunu'nda ve 04/08/2011 tarihli OSB Uygulama Yönetmeliği'nde "*dağınık sanayi alanlarının Islah OSB'ler altında toplanması*" hususunda değişikliğe gidildiği, Kırklareli İli'nde 1 adet OSB'ye ilave olarak 2 adet Islah OSB kurulduğu ve tüzel kişilik kazandığı, mevcut sanayi bölgelerinde ve Islah OSB'lerde doluluk oranlarına bakıldığında ise bu oranın oldukça düşük olduğu, Islah OSB'lerde toplam alanın %59 doluluk oranına sahip olduğu, Islah OSB süreçlerinin hızlı ve verimli bir şekilde yürümesi, sanayinin mevcut OSB ve Islah OSB alanlarında düzenli gelişimi, Islah OSB'lerde mevcut çevre kirliliğini önleme maksatlı atıksu arıtma tesislerinin kurulması, çevresel altyapının güçlendirilerek özellikle Ergene Havzası'ndaki kirliliğin kontrol altına alınmasının önemli olduğu göz önünde

bulundurularak, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı'nın 7.nolu Eylemi (**Eylem 7. Ergene'de Planlı döneme geçiliyor, 1/25.000'lik planlar uygulamaya giriyor,**) kapsamında bir Tedbir olarak:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca **24.04.2014 tarihinde yapılan “Kırklareli İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği”** ile Plan Hükümlerine **“2.80. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %75 oranına ulaşmıncaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB’de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir.”** hükmü eklenmiştir.

- Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon ÇDP ve Edirne İli 1/25.000 ölçekli ÇDP’de ise yukarıda düzenlenen plan hükmü bulunmamaktadır. Ancak; Ergene Havzasındaki su kirliliğinin önlenmesi, dağınık ve düzensiz sanayi gelişiminin kontrol altına alınmasına yönelik plan öngörülerini yer almaktadır. Şöyle ki;

1/100.000 ölçekli Revizyon ÇDP-Plan Açıklama Raporu'nun **“1.2. PLANLAMA YAKLAŞIMI VE HEDEFLERİ”** başlığı altında **“1.2.2.1. Çevresel Sürdürülebilirlik”** bölümünde: **“c. Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri”** başlığı altında **“ü. Su Kirliliği: Trakya Alt Bölgesinin çevresel açıdan en başta gelen sorunu, yüzeysel su kaynaklarının kirliliğidir. Tekirdağ ilinde hızla artan sanayi, Trakya bütününde yalnız iç göçü değil aynı zamanda bölgesel göçü de beraberinde getirmiş, bunun sonucu olarak da ilçe nüfusları hızla artmış, düzensiz şehirleşme önlenemez olmuştur. Sanayinin üretim ihtiyacı, suyun önemli oranda Ergene Havzası yeraltı suyundan karşılanması, yeraltı su kaynaklarının azalmasına ve dinamik seviyenin düşmesine neden olmuştur. Hızlı ve denetimsiz kullanımla kirlenilen suyun doğrudan yerüstü sularına (delerelere) verilmesi, önce yüzey sularının daha sonra da bunlarla beslenen yeraltı suyu akiferlerinin kirlenmesine neden olmuştur. Bunun için, yapılacak çalışmalarda, ilk olarak planlama çalışmaları ile belirlenmiş sanayi alanları dışına sanayi tesisi izni verilmemelidir. Sanayi alanları mutlaka İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri oluşturularak kontrol altına alınmalıdır. Çevre kirliliğinde önemli bir nokta olan “sürdürülebilir kalkınma” ilkesine uyularak, kirlenmenin doğal özümleme kapasitesini aşmayacak şekilde kontrol altına alınması ve buna imkân verecek atık su arıtma ile uzaklaştırma stratejilerinin belirlenmesi gerekmektedir....”** öngörüsü,

- 1/100.000 ölçekli Revizyon ÇDP-Plan Hükümlerinin Organize Sanayi Bölgelerine ilişkin 2.11.3.8. maddesinde **“2.11.3.8. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB): a. Bu alanlarda 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri geçerlidir. b. Mevcut dağınık ve düzensiz sanayi alanlarının ortak denetim ve yönetim mekanizmasına kavuşturulması ve çevreye**

olumsuz etkilerinin minimize edilmesi amacıyla OSB alanları oluşturulabilir. c. Bu alanların yapılanma koşulları ve konumları alt ölçekli planlarda belirlenecektir.” hükümleri, “**2.11.2.3. Sanayi Alanları**” başlığı altında “**b. Dağınık ve denetimsiz sanayi alanlarının, OSB’ler çatısı altında toplanması sağlanacaktır. Sektörel dağılım açısından ise 2.10.32 genel hükmü çerçevesinde çevreye duyarlı, teknoloji bazlı sektörler ağırlık verilecek ve teşvik edilecektir.**” hükmü yer almaktadır.

Bu doğrultudaki plan öngörülere/hükümleri bir alt kademedeki Edirne İli 1/25.000 ölçekli ÇDP’de de bulunmaktadır.

4. PLAN DEĞİŞİKLİĞİ KARARLARI

28.08.2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY'ın başkanlığında gerçekleştirilen ‘Ergene Havza Koruma Eylem Planı’ konulu Toplantıda, Çevre Düzeni Planlarındaki “*ilan edilmiş OSB alanlarında doluluk %75 oranına ulaşınca kadar OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin verilmemesi*” hususundaki plan notunun, “... OSB alanlarında doluluk %100 oranına ulaşınca kadar...” şeklinde revize edilerek 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı ile 1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planlarına işlenmesi yönünde karar alındığı, Tarım ve Orman Bakanlığı’nın (Su Yönetimi Genel Müdürlüğü) 12/09/2019 tarihli ve 96301635-249-E.2666385 sayılı yazısı ile bildirilmiştir.

Bu plan değişikliği ile:

- 28.08.2019 tarihli Toplantı kararları göz önünde bulundurularak,
- Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı ve 1/25.000 ölçekli İl Çevre Düzeni Planlarının düzensiz sanayiden/kentleşmeden kaynaklı su kirliliğinin önlenmesi için sanayi gelişiminin kontrollü bir şekilde sağlanarak mevcut planlı sanayi alanları ve OSB’lerle sınırlandırılmasına, ayrıca dağınık, düzensiz ve denetimsiz sanayi alanlarının Islah OSB çatısı altında toplanarak çevreye duyarlı hale getirilmesine ilişkin ilke, strateji ve öngörülere doğrultusunda,
- Ergene Havzası Koruma Eylem Planı’nın “... **Eylem 3. Islah Organize Bölge Sanayi Bölgeleri kuruluyor, ... Eylem 7. Ergene’de Planlı döneme geçiliyor, 1/25.000’lik planlar uygulamaya giriyor, ...**” eylemleri ile
- 2013/6 sayılı Başbakanlık Genelgesindeki “... **7. Düzensiz ve yoğun sanayileşmenin kontrol altına alınması, altyapı hizmetlerinin daha iyi yürütülmesi, çevre hassasiyetinden mahrum, alt yapısı yetersiz ve çarpık sanayi yapılanmalarının ıslah edilmesi gibi maksatlarla Ergene Havzasında, Islah Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) kurulmaktadır. Islah OSB’lerin kuruluş ve faaliyete geçmeleri için yürütülen iş ve işlemlerin hızlandırılması maksadıyla gerekli tedbirler ilgili bakanlık ve kurumlarca alınacaktır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın uygun görüşü alınmadan yeni**

sanayi alanları açılmayacaktır. OSB'lerde kurulması mümkün olan tesislerin öncelikle mevcut ve planlı OSB'lere yönlendirilmesi için stratejiler, plan şartları ve uygulama araçları ilgili kurumlarca belirlenecektir. ... **15. Ergene Havzası Koruma Eylem Planının başarıyla uygulanabilmesi için, Eylem Planında yer alan her bir eylemden sorumlu bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından üstlenilen görev ve sorumluluklar; hassasiyetle ve zamanında yerine getirilecektir. ...**" Tedbirleri kapsamında:

1- Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı-Plan Hükümlerinin "2.10. GENEL HÜKÜMLER" başlığı altında "2.10.41. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %100 oranına ulaşıncaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB'de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir." hükmü eklenmiş,

2- Edirne İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı-Plan Hükümlerinin "2. GENEL HÜKÜMLER" başlığı altında "2.73. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %100 oranına ulaşıncaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB'de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir." hükmü eklenmiş,

3- Kırklareli İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı-Plan Hükümlerinin "2. GENEL HÜKÜMLER" başlığı altındaki "2.80." nolu plan hükmü "2.80. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %100 oranına ulaşıncaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB'de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir." şeklinde yeniden düzenlenmiş,

4- Tekirdağ İli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı-Plan Hükümlerinin "2. GENEL HÜKÜMLER" başlığı altındaki "2.73." nolu plan hükmü "2.73. Planlama alanında, 4562 sayılı OSB Kanunu kapsamında ilan edilmiş OSB veya Islah OSB alanlarında doluluk %100 oranına ulaşıncaya kadar; OSB alanları dışındaki mevcut planlı sanayi alanlarında yeni sanayi yatırımlarına izin (ÇED, Ruhsat, Yapı Belgesi vb.) verilemez. Ancak OSB veya Islah OSB olarak ilan edilmiş alanlarda, ilgili OSB Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından OSB'de talep edilen tesis için uygun büyüklükte parsellerin bulunmadığına ilişkin yazılı belgenin Bakanlığımıza sunulması durumunda, Valiliğin teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü ile mevcut planlı sanayi alanlarında yer seçimi yapılabilir." şeklinde yeniden düzenlenmiştir.